

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ПРИОРИТЕТИ В НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2022 г.

Нашият основен стремеж е България да развива и утвърждава модел на възстановяващ икономически и социален растеж в границите на природния си потенциал, който гарантира здрави и устойчиви общности и екосистеми, необратимост на процеса на постигане на амбициозните цели за нулево замърсяване на околната среда и климатична неутралност, и който, също така, осигурява добър капацитет за адаптация към измененията на климата.

За целта ние ще работим за интеграцията на екологичните съображения в секторните политики с оглед политиките за климата и околната среда да бъдат с хоризонтален характер и предмет на обсъждане и изпълнение от всички засегнати институции. Ще осигурим устойчиво управление на горските и природни ресурси, както и използване на природата като конкурентно предимство. Ще се стремим неотклонно към обръщане и преодоляване на зависимостите между увреждането на околната среда и развитието на социално-икономическите системи за да се осигури устойчивост на екосистемите и защита на човешкото здраве. Усилията ще са фокусирани и върху създаването (чрез политики, стимули, интегрирани действия) на социално-икономически възможности за прилагане и внедряване на екологосъобразни, кръгови и ресурсно-ефективни технологични практики, решения и иновации – съществен фактор за смекчаване на въздействието върху екосистемите и подобряване на благосъстоянието.

Нашата визия ще бъде реализирана чрез по-добро управление на околната среда, вкл. чрез актуализация и усъвършенстване на законодателството, строг контрол върху прилагането му и нулева толерантност към корупцията, затваряне на наказателните процедури и дела в сектор „Околна среда“ максимално бързо и с всички необходими мерки.

Откритото управление, постоянния диалог и партньорство с всички страни, облекчаването и оптимизирането на административните процедури за една по-устойчива и подобрена бизнес среда, прилагането на ефективен превантивен, текущ и последващ контрол, ще продължават да бъдат ключови средства за ефективното изработване и прилагане на екологичните политики.

Кои са нашите приоритети?

- ✚ Подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на цялата страна чрез изпълнение на комплекса от мерки за опазване чистотата на атмосферния въздух.
- ✚ Интегрирано управление на водите, в т. ч. опазване и подобряване състоянието на водите, постигане и поддържане на добро количествено, химично и екологично състояние на водните тела на територията на Република България и на околната среда в морските води, и предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици от вредното въздействие на водите.

- ✚ Постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.
- ✚ Намаляване на неблагоприятното въздействие, върху човешкото здраве, екосистемите и националното стопанство, предизвикано от изменението на климата.
- ✚ Опазване, поддържане и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие.
- ✚ Предотвратяване на замърсяването и опазване на околната среда и човешкото здраве чрез прилагане на превантивни инструменти.
- ✚ Осигуряване на подходяща инфраструктура за мониторинг и информация за околната среда за целите на политиките за опазване на околната среда, в т.ч. за публичен достъп до екологична информация. Развитие на националната система за мониторинг на околната среда.
- ✚ Осигуряване на поэтапното публикуване в интернет на информационните масиви и ресурси в отворен формат.
- ✚ Повишаване на общественото съзнание и култура по опазване на околната среда и ефективно прилагане на механизмите за контрол за изпълнение на екологичното законодателство.
- ✚ Осигуряване на добро финансово управление на средствата от фондовете на ЕС за финансиране на дейности по опазването на околната среда.
- ✚ Създаване, внедряване, поддържане и развитие на Системи за ранно предупреждение (СРП) за бедствия от хидрометеорологичен характер. Обслужване на обществото с метеорологични, хидроложки, морски и агрометеорологични прогнози и експертизи. Развитие на научния потенциал в НИМХ.
- ✚ Утвърждаване на цялостна, систематична и интегрирана стратегическа рамка за развитие и прилагане на политиката по околна среда за периода до 2030 г.

Кои са основните дейности, чрез които ще реализираме нашите приоритети?

- ✚ Прилагане на мерките от Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.) и Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения, фини прахови частици и амоняк в атмосферния въздух), и извършване на законодателни промени, във връзка с прилагане на допълнителни мерки за намаляване на нивата на замърсителите. Ще продължи подкрепата за общините със средства от Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС) 2014-2020 г. за мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух (насочени към битовото отопление) и за адресиране на транспорта като източник на замърсяване на атмосферния въздух. Наред с това, за първи път с национални средства чрез Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДОС) е планирано да бъдат финансирани общински проекти по мерки, които ще доведат до подобряване качеството на атмосферния въздух в общини със значителен принос към фини прахови частици

от отопление и/или ресуспендиране, като основните цели са подобряване условията на живот на гражданите и по-високо качество на жизнената среда.

- ✚ Подпомагане на общините при изготвяне, актуализиране и изпълнение на общински програми, съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух в районите с нарушено качество на атмосферния въздух.
- ✚ Изпълнение на Плановете за управление на речните басейни, Плановете за управление на риска от наводнения, Стратегията за опазване на околната среда в морските води на Черно море на Република България (Морска стратегия), както и завършване на актуализацията на тези стратегически документи за следващия период на планиране – 2022-2027 г.
- ✚ Реализиране на инвестиции в изграждане, рехабилитация и модернизиране на ВиК инфраструктура за агломерации с над 10 000 екв. ж. и агломерации между 2000 и 10 000 екв. ж. – с финансиране от ОПОС и ПУДООС.
- ✚ Установяване на центрове за повишаване на готовността на населението за адекватна реакция при наводнения, за мерки за въвеждане на решения за превенция и управление на риска от наводнения, както и за превенция и противодействие на свлачищните процеси за ограничаване на риска от тях (вкл. по републиканска пътна мрежа) с финансова подкрепа от ОПОС. Изграждане на Национална система за управление на водите в реално време, както и на информационна система (платформа), интегрираща съществуващите локални системи за превенция, готовност и реагиране на рискове от природен характер. Цифровизация за комплексно управление, контрол и ефективно използване на водите (проект в рамките на Националния план за възстановяване и устойчивост).
- ✚ Спешно финализиране на процеса по рекултивация на общинските депа, неотговарящи на нормативните изисквания., чрез финансиране от ОПОС и ПУДООС на инвестиционни мерки.
- ✚ Подкрепа за изпълнение на проекти на общините за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци с финансиране от ОПОС. Подкрепа с финансиране от ОПОС и на демонстрационни/пилотни проекти в областта на управлението на отпадъците.
- ✚ Приемане на Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- ✚ Изпълнение на проекти по програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ (ООСКП) на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021 г. за: кръгова икономика и ресурсна ефективност; провеждане на образователни и информационни кампании от образователни институции за повишаване на осведомеността по отношение на намаляване на образуването на отпадъци и климатичните промени; прилагане на технологии и изпълнение на пилотни проекти за внедряване на технологии за смекчаване и адаптиране към климатичните промени; проект за изпълнение на иновативни мерки за намаляване на въздействието и адаптиране към климатичните промени в българските общини.
- ✚ Изпълнение на Инвестиционната програма за климата и Програма „Микропроекти за климата“ на Националния доверителен екофонд – финансиране на проекти за намаляване на енергопотреблението на публични сгради и доставка на

електрически превозни средства от публични институции, малки инфраструктурни проекти, водещи до директно или индиректно намаляване на емисиите на парникови газове или адаптация към климатичните промени и “меки” проекти – дейности, свързани със смекчаването и адаптацията към климатичните промени и състоящи се в разработване на стратегии/програми/доклади/анализи.

- ✚ Приемане и прилагане на нов подход за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000. Приемане на вече разработените специфични и подробни природозащитни цели за 43 защитени зони. Издаване на заповеди за обявяване на 48 защитени зони за местообитанията.
- ✚ Изготвяне на национални ангажменти за постигане на целите на Стратегията на ЕС за биологично разнообразие до 2030 г. за подобряване състоянието на 30 % от местообитанията и видовете, за осигуряване на правна защита на поне 30 % от територията и морските пространства на ЕС, от които поне 1/3 (10 % от територията и морските пространства) строга защита.
- ✚ Разработване и приемане на планове за управление на защитените територии и планове за действие за растителни и животински видове.
- ✚ Усъвършенстване на подходите и мерките за опазване и устойчиво управление на биологичното разнообразие и осигуряване на актуална информация за състоянието на екосистемите и екосистемните услуги – подкрепа от ОПОС и ПУДООС за финансиране на дейности като: споделена визия за мрежата Натура 2000 в България; подобряване на природозащитното състояние на видове, вкл. птици, и природни местообитания, също и чрез подхода водено от общностите местно развитие (BOMR); опазване на редки застрашени растителни видове в България и др.
- ✚ Стартиране изпълнението на два проекта в рамките на Националния план за възстановяване и устойчивост: „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата Натура 2000“ и “Възстановяване на ключови за климата екосистеми в изпълнение на Стратегията на биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт”.
- ✚ Развиване на стратегическата рамка в сектор „Биоразнообразие“ – приемане на Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво използване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020-2024 г.; разработване на Национална стратегия за опрашителите и Национална стратегия за лечебните растения.
- ✚ Прилагане на административните процедури и методическо подпомагане на компетентните органи и икономическите субекти, в обхвата на превантивните дейности: оценка на въздействието върху околната среда, екологична оценка, комплексни разрешителни, контрол на рисковете от големи аварии с опасни химикали и защита от вредното въздействие на химикали, предотвратяване и отстраняване на екологични щети. Приемане на Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2020-2030 г.
- ✚ Развитие на националната система за мониторинг на околната среда: подобряване мониторинга на качеството на питейните води, доизграждане на мрежите за мониторинг на количеството на водите и подобряване мониторинга на химичното състояние на подземните води; обезпечаване на Националната система за контрол на качеството на атмосферния въздух и актуализиране на Националната система за

мониторинг на биологичното разнообразие; разширяване на мрежата за интензивен мониторинг на горски екосистеми; разработване и внедряване на система за мониторинг на локални почвени замърсявания (ниво III).

- ✚ Провеждане на национални информационно-образователни кампании, свързани с отбелязването на международни дати за опазването на околната среда и на традиционния Национален конкурс „За чиста околна среда” (за екологични проекти на общини, училища и детски градини).
- ✚ Извършване на проверки от контролните органи на МОСВ и предприемане на съответните мерки за въздействие – административно наказателни/принудителни мерки при констатирано неизпълнение на изискванията на законодателството по околна среда.
- ✚ Осигуряване на информация в областта на метеорологията и хидрологията, вкл.: предупреждения за опасни хидрометеорологични и агрометеорологични условия и условия за корабоплаване в Черно море; ежедневни метеорологични и хидрологични специализирани морски прогнози; мониторинг на времето и водите, агрометеорологични условия; предоставяне на прогноза и информация за времето на обществеността, чрез електронния портал на НИМХ и обществените медии.
- ✚ Приемане на Национална стратегия за околна среда и План за действие към нея.

Какви са ползите за обществото?

Провежданата политика за опазване и устойчиво управление на околната среда и съхраняване и обновяване на значителния природен капитал на страната създава предпоставки за по-висока конкурентоспособност на икономиката, създаване на нови работни места, навлизане на иновации, и устойчиво и балансирано развитие на регионите. Приоритетните дейности ще насърчат прилагането на екологосъобразни модели на потребление и производство – в полза на общественото благосъстояние и качеството на живот на населението.

Ползите от изпълнението на приоритетите намират конкретни измерения:

- ✚ Подобряване на качеството на атмосферния въздух в населените места, изпълнение на поетите от страната ангажименти за достигане на национални тавани за определени замърсители и намаляване на трансграничния пренос.
- ✚ Оптимална осигуреност на населението и икономиката с вода в достатъчно количество и с необходимото качество, разпределение на наличните водни ресурси, осигуряване на ефективното им използване при отчитане въздействието върху свързаните с тях екосистеми, достигане и поддържане добро състояние на всички води на територията на страната и морската околна среда.
- ✚ Предотвратяване и намаляване на неблагоприятните последици от наводненията и свлачищата върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност. Повишаване защитата на населението чрез подготовката му за адекватна реакция при наводнения и последващи кризи.
- ✚ Предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда и използването им като ресурс за икономиката.
- ✚ Принос на страната в усилията на ЕС за смекчаване на климатичните изменения и осигуряване на по-здравословна околна среда в районите на реализация на проектите за намаляване на емисиите на парникови газове.

- ✚ Защита на природни местообитания и видове с европейско и национално значение в Националната екологична мрежа и извън нея, което е предпоставка за съхраняване на екосистемите и услугите, които те предоставят на обществото.
 - ✚ Осигуряване на мониторинг на дейностите по опазване на околната среда и по-широко информирание на обществеността и компетентните органи за състоянието и тенденциите в областта на околната среда, като основа за информирано взимане на политически решения, усъвършенстван процес на формиране и прилагане на политики, промяна в поведението на хората по посока на съзнателно опазване на околната среда и природата.
 - ✚ Осигуряване на устойчива и здравословна околна среда, чрез прилагане на механизмите за контрол и превенция, при спазване на принципите на прозрачност, откритост, партньорство и диалог. Полаганите непрестанни усилия за оптимизиране, съвместяване и подобряване на ефективността и ефикасността на инструментите за превенция и контрол допринасят за: подобряване на бизнес средата и ускоряване на икономически дейности (чрез повишено качество и намалена продължителност на процедурите); подобрена регулация, устройство и качество на територията на населените места и на околната среда; подобро стратегическо и целево планиране и програмиране.
 - ✚ Превенция с цел намаляване на неблагоприятните въздействия от природните бедствия от хидрометеорологичен произход.
 - ✚ Осигуряване на интегрирана визия в дългосрочен план за политиката по околна среда, която да обхваща и дава обща стратегическа рамка за действие. Укрепване на хоризонталния характер на политиката по околна среда чрез създаване на взаимосвързани и последователни връзки с други секторни политики, което ще допринесе за по-добре координирани действия в областта на околната среда.
-